

Podobne, ako teraz, aj v roku 2006 chcelo Ministerstvo životného prostredia SR pod vedením L. Miklósa zaviesť zálohovanie JNO. Bohužiaľ vtedy táto snaha nebola úspešná, prevancovali ju finančné záujmy nápojárov a priemyslu. Jedným z pseudoargumentov bolo vtedy aj tvrdenie, že sa Slovensko stane smetiskom Európy – že vo vidine zisku budú ľudia z okolitých krajín ládovať do slovenských výkupných automatov PET fľaše z cudziny. Našťastie dnes, po cca 12 rokoch sme už trochu pokročili a tento pseudoargument sa v diskusiách už takmer neobjavuje. Len pre úplnosť (a pre istotu) vysvetlím, že zbohatnúť na dovoze PET fliaš alebo iných obalov zo zahraničia nie je možné – každý zálohovaný obal má svoj čiarový kód a automat vydá peniaze len za ten obal, za ktorý bola záloha zaplatená.

Objavujú sa však ďalšie pseudoargumenty, na ktoré je treba reagovať:

Pseudoargument: Zálohovanie je príliš drahý systém zberu, ktorý nerieši splnenie cieľa SR recyklovať v r. 2020 min. 50 % komunálneho odpadu.

Odpoveď: [Štúdia IEP](#) vyčíslila, že zálohovanie PET fliaš navýši náklady výrobcov o **1,1 centa na PET fľašu**

(0,011 €) – zvýšenie, ktoré si výrobcovia môžu bez problémov premietnuť do celkovej ceny nápoja bez toho, aby si to spotrebiteľ vôbec všimol. Pri plechovkách sa dokonca nepredpokladá žiadny zvýšený náklad – prevádzka systému sa pokryje z predaja druhotnej suroviny (hliník) a nevyžiadaných záloh. Je pravdou, že zálohovanie neprinesie podstatné zvýšenie miery triedenia komunálneho odpadu ako celku (Štúdia IEP odhaduje zvýšenie len o 0,5 %, keďže nápojové PET fľaše a plechovky tvoria len určitý malý podiel na celkovej hmotnosti komunálneho odpadu), toto však ani nie je dôvodom zálohovania. Hlavnými dôvodmi zálohovania JNO sú 1. podstatné zníženie litteringu (nezákonne odhodeného odpadu) a 2. vyzbieranie väčšieho množstva kvalitnejšej suroviny na recykláciu.

Pseudoargument: Zálohovanie neúnosne zaťažuje financie bežných občanov, ktorí to všetko zaplatia.

Odpoveď: Pri zálohovaní sa uplatní spravodlivý princíp „znečisťovateľ platí“. Ak niekto chce nápoj v PET fľaši, je úplne spravodlivé, že si priplatí 0,011 € na fľašu za prevádzku systému, ktorý zabezpečí, že podstatná väčšina fliaš neskončí v životnom prostredí, ale bude zrecyklovaná. Ešte raz zdôrazňujeme, že „neúnosné finančné zaťaženie“ sa pohybuje na úrovni

0,011 € za PET fľašu a 0,00 € za plechovku. Naopak, pri nezavedení zálohovania sa všetky externé náklady spojené so zberom a likvidáciou voľne pohodených obalov hradia a budú hradíť z vrečka všetkých daňových poplatníkov, teda aj tých čo si nápoje v PET fľašiach nekupujú!

Pseudoargument: Zálohovanie zlikviduje triedený zber komunálneho odpadu.

Odpoveď: Triedený zber bude potrebný aj po zavedení zálohovania JNO, len v ňom bude podstatne menej PET fliaš a takmer nijaké plechovky. Stále však bude potrebné zberať ostatné plasty – drogériové, olejové, mliekové a iné PET fľaše, plastové fľaše z iných materiálov (PP, PE), plastové fólie, jogurtové téglíky, tvrdé plasty, ... Taktiež sklo a papier sa budú zberať ako doteraz. V kovoch bude menej plechoviek, bude však treba zbierať ostatné druhy kovových obalov (konzervy, plechovky), nápojové kartóny, jedlý plej nebezpečné odpady, elektroodpad, ... Ďalšie nakladanie s plastami – najmä ich triedenie je vysoko nákladová a stratová činnosť financovaná cez OZV-čky. Ak sa zmenší objem plastov, ktoré treba zbierať a triediť, znížia sa aj náklady na financovanie systémov triedeného zberu v mestách a obciach SR. V mnohých krajinách, ktoré dnes zálohujú jednorázové nápojové obaly, triedený zber funguje bez problémov a podstatne lepšie, ako je tomu u nás. Mnohé sa tesne blížia k cieľu EU recyklovať min. 50 % komunálneho odpadu (napr. Švédsko, Dánsko, Fínsko), niektoré ho dokonca už aj prekročili (Nemecko, Holandsko, Litva).

Dúfame, že tentoraz sa už nezopakuje scenár z r. 2006 a napriek týmto rôznym pseudoargumentom, a zahmlievaniu reality sa Ministerstvu životného prostredia sa konečne podarí zálohovanie jednorázových nápojových obalov na Slovensku presadiť. Otázkou by nemalo byť či zálohovanie áno alebo nie, ale kedy a ako. A tu je potrebná spolupráca všetkých zainteresovaných, najmä práve nápojárskeho priemyslu a výrobcov obalov.

Katalyzátorom celého tohto procesu je nedávno schválená [smernica EÚ](#) o redukcii dopadu plastových produktov na životné prostredie, ktorá určuje povinnosť pre členské štáty zabezpečiť min. 90 % mieru recyklácie nápojových PET fliaš a taktiež stanovuje obsah recyklovaného PET v PET fľašiach od r. 2025 na min. 25 %. Obe tieto povinnosti sa bez zálohovania JNO len ťažko

dajú splniť. Preto o zálohovaní rozmýšľajú už aj okolité krajiny ako Česká republika, Maďarsko a Poľsko.

Bude Slovensko prvou krajinou v Strednej Európe so zavedeným zálohovaním jednorázových nápojových obalov a vzorom pre okolité krajiny? Držme Ministerstvu životného prostredia SR palce, nech to dotiahne do úspešného konca.